

Attityder och kunskaper om arbetsmiljö 2024

Teknisk rapport - En beskrivning av genomförande och metoder

2024/05/14

Beteckning: 264313/8011017

Innehåll

1	Kortfattad beskrivning av uppdraget	2
2	Genomförande och metoder.....	3
2.1	Population och urval.....	3
2.2	Blankettfrågor och registeruppgifter	4
2.3	Datainsamling.....	5
2.3.1	Kontaktstrategi	5
2.3.2	Övertäckning.....	6
2.3.3	Svarsandelar.....	6
2.3.4	Kontroller.....	6
2.4	Bortfall	7
2.5	Viktberäkning och estimation.....	8
2.5.1	Viktberäkning.....	8
2.5.2	Estimation.....	11
2.6	Statistikens/Datas tillförlitlighet	11
2.6.1	Tillförlitlighet totalt.....	11
2.6.2	Osäkerhetskällor	12
2.7	Beskrivning av tabeller och diagram.....	14
2.7.1	Tabeller och diagram	14
2.7.2	Statistiska mått	15
2.7.3	Redovisningsgrupper	15
2.7.4	Svar på öppna frågor	15
2.7.5	Jämförbarhet och användbarhet	15
2.7.6	Sekretess och utlämnande	15
3	Bilagor.....	16

1 Kortfattad beskrivning av uppdraget

Den här rapporten beskriver hur SCB har genomfört uppdraget **Attityder och kunskaper om arbetsmiljö 2024** och vilka metoder som har använts.

Sektionen för enkätuppdrag samt sektionen för Kompetensförsörjning och arbetsmiljö vid SCB genomförde uppdraget, i form av en enkätundersökning, under perioden januari – mars 2024 på uppdrag av Myndigheten för arbetsmiljökunskap (MYNAK).

Syftet med undersökningen var att ta reda på vilken kunskap människor i Sverige har om arbetsmiljö och dess påverkan på hälsan, hur viktiga de tycker att arbetsmiljöfrågor är och hur de engagerar sig i arbetsmiljöarbete. Insikterna kommer användas för att utforma mer effektiva utbildnings- och informationsstrategier kring arbetsmiljöfrågor och därigenom förbättra arbetsmiljön för en bredare arbetsstyrka.

Undersökningsledare på SCB var Marc Doppelbauer och Alexander Astlind var metodstatistiker. MYNAK:s kontaktperson gentemot SCB var Johan Stenmark.

Resultatet i form av resultatrapport, teknisk rapport, diagramunderlag, tabeller samt svar på de öppna enkätfrågorna levererades vecka 20 enligt överenskommelse.

Urvalet bestod av 10 096 personer varav 5 personer utgjorde övertäckning. Det innebär att urvalet, där övertäckningen är borträknad, var 10 091 personer. Det var totalt 3382 personer som besvarade frågeblanketten vilket gav en svarsandel på 33,5 procent. Den designvägda svarsandelen, vilken tar hänsyn till om olika personer haft olika stor sannolikhet att komma med i urvalet, var 28,2 procent. Denna svarsandel kan ses som en skattning av den svarsandel som en totalundersökning skulle ha resulterat i.

SCB bevarar inte kodnyckeln mellan löpnummer och identiteter. De register som framställts hos SCB med anledning av detta uppdrag avidentifieras tre månader efter slutleverans. Därefter är det inte möjligt att göra några rättelser som kräver koppling till aktuella identiteter.

Om du har frågor är du välkommen att höra av dig till den/de ansvariga på SCB: Marc Doppelbauer, telefon 010 - 479 42 15 eller e-post marc.doppelbauer@scb.se.

2 Genomförande och metoder

2.1 Population och urval

Populationen, det vill säga de objekt som man vill kunna dra slutsatser om, utgjordes av sysselsatta personer i åldern 20–65 år som är folkbokförda i Sverige.

För att kunna dra ett urval från populationen skapades en urvalsram bestående av 4 905 678 personer i ålder 20–65 som avgränsade och identifierade objekten i populationen. Urvalsramen i undersökningen skapades med hjälp av data från registret över befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) (version september 2023).

Urvalsramen stratifierades på sektor, arbetstagare/chefer, födelseland samt storlek på arbetsplatsen. Totalt bildades 24 strata. Från urvalsramen drogs ett stratifierat obundet slumpmässigt urval om 10 096 personer (se tabell 1 nedan).

Ett stratifierat obundet slumpmässigt urval innebär att alla objekt inom ett stratum har samma sannolikhet att komma med i urvalet.

Tabell 1 Urvalsram och urval fördelat på stratum

Stratum	Beskrivning	Antal i	
		urvalsramen	Antal i urvalet
1	Statlig sektor, inrikes född, chef	21 778	421
2	Statlig sektor, utrikes född, chef	2 069	421
3	Statlig sektor, inrikes född, arbetstagare	297 024	420
4	Statlig sektor, utrikes född, arbetstagare	69 062	421
5	Kommunal sektor, inrikes född, chef	37 112	421
6	Kommunal sektor, utrikes född, chef	3 329	420
7	Kommunal sektor, inrikes född, arbetstagare	684 070	421
8	Kommunal sektor, utrikes född, arbetstagare	223 255	421
9	Regional sektor, inrikes född, chef	10 803	420
10	Regional sektor, utrikes född, chef	1 063	421
11	Regional sektor, inrikes född, arbetstagare	229 889	421
12	Regional sektor, utrikes född, arbetstagare	58 008	420
13	Privat sektor, inrikes född, chef, 50+ anställda	93 794	421
14	Privat sektor, utrikes född i EU, chef, 50+ anställda	6 818	421
15	Privat sektor, utrikes född utanför EU, chef, 50+ anställda	4 914	420
16	Privat sektor, inrikes född, arbetstagare, 50+ anställda	1 278 006	421
17	Privat sektor, utrikes född i EU, arbetstagare, 50+ anställda	156 008	421

18	Privat sektor, utrikes född utanför EU, arbetstagare, 50+ anställda	259 635	420
19	Privat sektor, inrikes född, chef, under 50 stycken anställda	71 869	421
20	Privat sektor, utrikes född i EU, chef, under 50 stycken anställda	6 008	421
21	Privat sektor, utrikes född utanför EU, chef, under 50 stycken anställda	4 740	420
22	Privat sektor, inrikes född, arbetstagare, under 50 stycken anställda	1 053 781	421
23	Privat sektor, utrikes född i EU, arbetstagare, under 50 stycken anställda	153 093	421
24	Privat sektor, utrikes född utanför EU, arbetstagare, under 50 stycken anställda	179 550	420
Totalt		4 905 678	10 096

2.2 Blankettfrågor och registeruppgifter

Frågornas slutliga utformning bestämdes i samråd mellan MYNAK och SCB.

När en statistisk undersökning genomförs är det grundläggande att uppnå bra kvalitet på de data som samlas in. För att minska risken för mätfel har frågeblanketten därför genomgått en mätteknisk granskning. Det innebär att frågeblanketten granskats på ett systematiskt sätt av mätteknisk expertis, med fokus på frågor, svarsalternativ, eventuella instruktioner samt disposition och layout. Granskningen identifierar problem och tar där det är möjligt fram förbättringsförslag.

Granskningen finns dokumenterad i en skriftlig rapport från 15 november 2023. Utifrån granskningen fick MYNAK ta ställning till vad som eventuellt skulle ändras i frågeblanketten.

Blanketten bestod av 21 nummerade frågor varav flera hade delfrågor så totalt 30 frågor ingick.

Angående referensperiod för frågorna, se bilaga 1. Med referensperiod menas vilken tidpunkt svaren avser, till exempel idag, förra veckan, senaste tre månaderna.

Förutom de variabler som samlades in via frågeblanketten hämtades uppgifter från följande register:

- Registret över totalbefolkningen (RTB), 2023-11-30
  - Kön
  - Ålder
  - Födelseland
- Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), 2023-09
  - Storlek på arbetsplats
  - Sektor (ÄGAR 2000)
  - Näringsgren (SNI 2007)
- Yrkesregistret (YREG), 2021

- Yrke (SSYK 2012); används även för att identifiera arbetstagare/chefer och tjänstemän/arbetare
- Utbildningsregistret (UREG), 2023-01-01
  - Utbildningsnivå
- Inkomst- och taxeringsregistret (IoT), 2022; används i viktberäkning och estimation
  - Sammanräknad förvärvsinkomst
- Valresultat 2022; används i viktberäkning och estimation
  - Valdeltagandet

2.3 Datainsamling

2.3.1 Kontaktstrategi

Undersökningen genomfördes i huvudsak som en webblankett, men med ett utskick av pappersblankett. Totalt gjordes fyra utskick, varav utskick 1, 2 och 4 skeddes digitalt till de urvalspersoner som hade digital brevlåda och postalt (med B-post) till urvalspersoner som saknade digital brevlåda.

Samtliga utskick bestod av ett informationsbrev om undersökningen (missiv) med hänvisning till den sida där inloggning till webblanketten sker. Inloggning till webblanketten skedde med e-legitimation, till exempel BankID, alternativt med inloggningsuppgifter i form av användarnamn och lösenord som fanns i brevet. För digitala utskick var e-legitimation det enda möjliga inloggningssättet. För postala utskick fick uppgiftslämnaren välja om de vill logga in med e-legitimation eller användarnamn och lösenord. Det tredje utskicket skickades postalt till samtliga urvalspersoner, och innehöll förutom hänvisning och inloggningsuppgifter till webblanketten även en pappersblankett. Utskicken sammanställs i tabell 2 nedan.

I informationsbrevet kunde urvalspersonerna läsa om undersökningens bakgrund och syfte, att undersökningen genomfördes i samarbete mellan MYNAK och SCB samt att det var frivilligt att medverka. Brevet informerade också om att uppgifter om kön, ålder, utbildning, födelseland (i grupper), yrke, sektor, näringsgren, arbetsställets storlek hämtades från registret över befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) och att SCB sammanställer svaren till statistik i form av tabeller och diagram som överlämnas till MYNAK. Vidare fanns information om dataskyddslagstiftningen samt offentlighets- och sekretesslagen.

Tabell 2 Utskick

Utskick	Urvalspersoner med digital brevlåda	Datum
1	Missiv med hänvisning till webblanketten, digitalt/postalt	2024-01-16*
2	Påminnelse med hänvisning till webblanketten, digitalt/postalt	2024-02-05*
3	Påminnelse med pappersblankett, postalt	2024-02-19*

4	Påminnelse med hänvisning till webblancketten, digitalt/postalt	2024-03-04*
---	---	-------------

*De postala utskicken skedde i regel 2 dagar efter de digitala utskicken.

Totalt var det 8600 av urvalspersonerna, 85 procent, som hade en digital brevlåda.

Insamling och skanning av de frågeblanketter som besvarats på papper utfördes av SCB.

2.3.2 Övertäckning

För att ta fram aktuella adressuppgifter gjordes en kontroll av personerna i urvalet mot de senaste folkbokföringsuppgifterna innan första utskick. Vid kontrollen och under insamlingsfasen framkom det att 5 personer inte längre tillhörde populationen utan utgjorde känd övertäckning, det vill säga den övertäckning som identifierats. Orsakerna till övertäckning var att personerna emigrerat.

2.3.3 Svandsandelar

Totalt svarade 3382 personer på frågeblanketten, vilket var 33,5 procent av urvalet efter att den kända övertäckningen, det vill säga den övertäckning som identifierats, tagits bort (se tabell 3). Den designvägda svandsandelen, vilken tar hänsyn till att olika personer haft olika stor sannolikhet att komma med i urvalet var 28,2 procent.

Tabell 3 Beskrivning av inflödet. Antal och andel svar

	Antal	Andel
Efter första utskicket	1163	11,5
Efter andra utskicket	730	7,2
Efter tredje utskicket	522	5,2
Efter fjärde utskicket	967	9,6
Totalt antal svar	3 382	33,5
Bortfall	6 709	66,5
Urval exkl. övertäckning	10 091	100,0

Det var 2 641 personer som valde att besvara webblancketten, vilket var 78,1 procent av samtliga svarande.

2.3.4 Kontroller

Kontroller har genomförts bland annat för att säkerställa att endast valida värden förekommer i materialet.

I ett tidigt skede av insamlingen granskades webblancketten så att det inte hade uppstått några tekniska fel. Detta gjordes genom kontroll av giltiga värden med hjälp av frekvenstabeller.

De inkomna pappersblanketterna granskades i flera olika skeden av bearbetningen.

Handskrivna tecken kontrollerades efter skanningen och tecken som tolkats felaktigt korrigerades.

Vid frågor där svaret skulle anges i form av skrivna siffror, gjordes en rimlighetsbedömning. Orimliga värden togs ut för kontroll i syfte att säkerställa att rätt värde registrerats.

Under datainsamlingen granskades otillåtna värden löpande, till exempel om det fanns frågor där uppgiftslämnare markerat flera svar trots att frågan skulle besvaras med ett alternativ. Vid förekomst av dubbelmarkeringar, det vill säga om fler svarsalternativ fanns angivna för en fråga som bara fick ha ett svar, upprättades dessa utifrån en viss prioriteringsordning eller i vissa fall genom att slumpa mellan två svar.

2.4 Bortfall

Bortfallet består dels av objektbortfall, som innebär att frågeblanketten inte är besvarad alls, och dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor i blanketten inte är besvarade. Om de urvalspersoner som utgör bortfall skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna, kan det systematiska felet (bias) i form av bortfallsskevhet öka för skattningarna som grundar sig på enbart de svarande. För att reducera bortfallsskevheten har vikter beräknats med hjälp av kalibreringssestimation (se avsnitt 2.5).

Objektbortfall kan bland annat bero på att uppgiftslämnaren inte är villig att delta i undersökningen, att uppgiftslämnaren inte går att nå eller att uppgiftslämnaren är förhindrad att medverka. Objektbortfallet i denna undersökning redovisas i tabell 4 nedan.

Tabell 4 Beskrivning av objektbortfall

	Antal
Ej avhörda	6 564
Avböjd medverkan	8
Förhindrad medverkan	1
Ej anträffad	34
Inkommen för sent	38
Insänd blank/oanvändbar	4
Postretur	60
Totalt	6709

Med ”Ej avhörda” menas att ingen uppgift om varför frågeblanketten/intervjun inte är besvarad har lämnats. Med ”Avböjd medverkan” menas att SCB meddelats att uppgiftslämnaren inte vill medverka i undersökningen. ”Förhindrad medverkan” innehåller exempelvis språksvårigheter och fysiskt eller psykiskt hinder. ”Ej anträffad” innehåller personer som saknar adress i Registret över totalbefolkningen (RTB), har hemlig adress eller är tillfälligt bortresta.

Partiellt bortfall kan bero på att en fråga är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren missar att besvara frågan eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Det partiella bortfallet varierar mellan 0,15 och 2,99 procent. Det högsta partiella bortfallet, 2,99 procent, finns i fråga F09_01. Det partiella bortfallet för respektive fråga redovisas i bilaga 3.

2.5 Viktberäkning och estimation

För varje svarande person (kallas objekt i fortsättningen) har en vikt beräknats. Syftet med detta är att kunna redovisa resultat för hela populationen och inte bara för de svarande. Vikten kallas därför även för uppräkningsstal.

Vikterna/uppräkningsstalen multipliceras med objektens variabelvärden för att skapa statistikvärden gällande för populationen. Om vikterna inte används vid beräkning av skattningar så kan resultaten bli missvisande. Vikterna kompenserar för objektsbortfallet, men inte för det partiella bortfallet.

Vikterna har beräknats utifrån urvalsdesignen samt antaganden om objektsbortfall och ramtäckning. Beräkningen gjordes i SAS med hjälp av ett av SCB utvecklat makro (ETOS).

2.5.1 Viktberäkning

I en urvalsundersökning är skattningarna behäftade med *urvalsosäkerhet* beroende på att endast en delmängd av populationen studeras. Bortfall gör att antalet svar minskar ytterligare vilket ökar osäkerheten. Om de objekt som utgör bortfall dessutom avviker från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna kan även så kallad *bortfallskevhets* uppstå.

Både urvalsosäkerhet och bortfallsskevhets kan reduceras genom att använda ett effektivt uppräkningsförfarande, så kallad *kalibreringsestimation*. I detta förfarande används registervariabler vars värden är kända för samtliga objekt i populationen.

Uppräkningsvikterna justeras så att de beskriver registervariablernas fördelning i populationen.

En registervariabel är lämplig att använda om (Lundström och Särndal (2001): Estimation in the Presence of Nonresponse and Frame Imperfections, Statistics Sweden)

- 1) Variabeln samvarierar med svarsbenägenheten. Det leder till en minskning av bortfallsskevhetsen för alla skattningar;
- 2) Variabeln samvarierar med målvariabler. Det minskar bortfallsskevhetsen och varians för skattningar av dessa målvariabler;
- 3) Variabeln avgränsar viktiga redovisningsgrupper. Det kan ge minskad varians i skattningar för dessa redovisningsgrupper.

Ett antal registervariabler har studerats inför viktberäkningen i denna

undersökning. I tabell 5 redovisas de variabler som har använts för att ta fram vikterna. De valda variablerna är tänkta att justera för bortfallsrisk eller minska skattningarnas varians.

Tabell 5 Registervariabler som ingår i kalibreringen

Variabel	Kategorier	Källa
Kön x Ålder 10 grupper	Man / Kvinna	20 – 29 år
		30 – 39 år
		40 – 49 år
		50 – 59 år
		60 – 65 år
Näringsgren 16 grupper	Jordbruk, skogsbruk och fiske	BAS 2023-09
	Tillverkning och utvinning	
	Energiförsörjning och miljöverksamhet	
	Byggverksamhet	
	Handel	
	Transport och magasinering	
	Hotell- och restaurangverksamhet	
	Informations- och kommunikationsverksamhet	
	Finans- och försäkringsverksamhet	
	Fastighetsverksamhet	
	Företagstjänster	
	Offentlig förvaltning och försvar	
	Utbildning	
	Vård och omsorg; sociala tjänster	
	Personliga och kulturella tjänster m.m.	
	Okänd näringsgren	
Valdeltagande	Röstat i valet 2022	Val 2022
	Ej röstat i valet	
	Uppgift saknas	
Inkomstgrupp	Kvartil 1	lot 2022
	Kvartil 2 & 3	
	Kvartil 4	

I tabellerna 6-9 nedan redovisas svarsandelen i procent per kategori för de olika registervariablerna.

Vi ser i tabellen att svarsandelen ökar med ökad ålder samt generellt är högre bland kvinnor.

Tabell 6 Skattad procentuell andel svarande fördelat på kön korsat med ålder

Kategori	Svarsandel %	Antal svar %	Antal i urvalet exkl. övertäckning
Man			
20 – 29 år	13,0	4,5	484
30 – 39 år	19,2	8,9	1085
40 – 49 år	23,1	9,6	1495
50 – 59 år	34,2	14,3	1425
60 – 65 år	40,2	7,1	528

Kategori	Svarsandel %	Antal svar %	Antal i urvalet exkl. övertäckning
Kvinna			
20 – 29 år	19,5	6,3	463
30 – 39 år	28,4	12,2	1040
40 – 49 år	30,6	12,0	1488
50 – 59 år	40,3	16,4	1501
60 – 65 år	50,3	8,7	582

Tabell 7 Skattad procentuell andel svarande fördelat på näringsgren

Kategori	Svarsandel %	Antal svar %	Antal i urvalet exkl. övertäckning
Jordbruk, skogsbruk och fiske	42,5	2,1	51
Tillverkning och utvinning	25,0	9,4	775
Energiförsörjning och miljöverksamhet	27,5	1,4	102
Byggverksamhet	23,5	5,8	508
Handel	23,5	9,0	905
Transport och magasinering	26,2	4,2	409
Hotell- och restaurangverksamhet	10,5	1,3	405
Informations- och kommunikationsverksamhet	31,9	5,9	423
Finans- och försäkringsverksamhet	31,5	2,5	202
Fastighetsverksamhet	21,7	1,1	144
Företagstjänster	23,9	10,6	1 214
Offentlig förvaltning och försvar	44,4	10,4	1 313
Utbildning	30,7	10,9	981
Vård och omsorg; sociala tjänster	31,3	19,3	2 293
Personliga och kulturella tjänster m.m.	32,6	5,5	317
Okänd näringsgren	24,3	0,5	49

Tabell 8 Skattad procentuell andel svarande fördelat på valdeltagande

Kategori	Svarsandel %	Antal svar %	Antal i urvalet exkl. övertäckning
Röstat i valet 2022	30,7	91,5	8 029
Ej röstat i valet	14,6	6,9	1 723
Uppgift saknas	17,3	1,7	339

Tabell 9 Skattad procentuell andel svarande fördelat på inkomstgrupp

Kategori	Svarsandel %	Antal svar %	Antal i urvalet exkl. övertäckning
Kvartil 1	19,5	18,7	1 629
Kvartil 2 & 3	28,8	50,1	3 392
Kvartil 4	36,8	31,2	5 070

2.5.2 Estimation

Utifrån undersökningens design fås en designvikt. Den kan användas för att ta fram skattningar när bortfall inte förekommer. De vikter som tas fram med kalibreringsestimation justerar designvikterna utifrån registervariablerna och ges av

$$w_k = d_k \cdot v_k$$

där w_k är vikt/uppräkningsstal för objekt k , d_k är designvikt för objekt k och v_k ger justeringen för objekt k utifrån registervariabler.

Vikterna bygger på antagandet att ramen återspeglar populationen väl och därmed att över- och undertäckningen är försumbar.

För en mer utförlig beskrivning av kalibreringsestimatoren se Lundström och Särndal (2001): *Estimation in the Presence of Nonresponse and Frame Imperfections, Statistics Sweden*.

Skattningar av totaler ges av

$$\hat{Y} = \sum_r w_k y_k$$

där w_k är vikt/uppräkningsstal för objekt k och y_k är variabelvärde för objekt k . Notera att summering sker över de svarande r .

Skattningar av medelvärden ges av

$$\hat{\bar{Y}} = \frac{\sum_r w_k y_k}{\sum_r w_k}$$

där w_k är vikt/uppräkningsstal för objekt k och y_k är variabelvärde för objekt k . Summering sker över de svarande r .

2.6 Statistikens/Datas tillförlitlighet

2.6.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken är behäftad med osäkerhet. Vid bedömning av hur olika osäkerhetskällor påverkar statistiken från en undersökning skiljer man på slumpmässiga och systematiska avvikelser. Slumpmässiga avvikelser orsakar enligt statistisk teori beräkningsbar osäkerhet hos de skattade resultaten. Systematiska avvikelser påverkar resultaten i en viss riktning. Med total osäkerhet avses den sammanlagda osäkerheten = slumpmässiga + systematiska avvikelser. Det är svårt att ange hur tillförlitligheten påverkas av eventuella systematiska avvikelser (skevhet) då det ofta kräver resurskrävande utvärderingsinsatser. En sådan utvärdering har inte gjorts för detta uppdrag.

2.6.2 Osäkerhetskällor

2.6.2.1 Urval

Denna kvalitetskomponent avser osäkerhet som uppkommer på grund av att endast ett urval av populationen undersöks. Urvalsosäkerheten är således den avvikelse mellan ett skattat värde och det faktiska värdet som beror på att man inte undersöker alla objekt i populationen. Urvalsosäkerheten minskar med en ökad urvalsstorlek. Urvalsosäkerheten bör beaktas när man drar slutsatser från undersökningen.

2.6.2.2 Ramtäckning

Under- och övertäckning innebär att ram- och målpopulation inte helt stämmer överens. Undertäckning innebär att vissa objekt som ingår i målpopulationen saknas i ramen. Övertäckning innebär att objekt som inte ingår i målpopulationen ändå finns i ramen. Ett sätt att minska täckningsbrister är att använda bra och uppdaterade register för att ta fram ramar.

I den här undersökningen har sysselsatta i registret över befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) använts som ram. I BAS klassificeras en person som sysselsatt om minst ett av följande kriterier har uppfyllts:

- har under månaden fått en utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt Skatteverkets arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI).
- antas under månaden driva ett verksamt företag som enskild näringsidkare, handels- eller kommanditbolagsdelägare. Bedömningen om en egenföretagare anses vara verksam eller inte baseras på preliminära inkomstdeklarationer och månadsvisa F-skattedebiteringar från Skatteverket samt aktuell status kring momsredovisning och aktuell aktivitetsstatus i SCB:s företagsdatabas. Klassificering görs huvudsakligen för egenföretagare som innevarande månad förväntas redovisa ett näringsöverskott men inkluderar även personer som har gjort avtryck och är aktiva i Statistikansvarig myndighet Statistiska centralbyrån register hos Skatteverket, Bolagsverket och SCB. Även egenföretagare som inte har gjort avtryck i registren men där företaget enligt AGI har gjort minst en utbetalning av ersättning som är underlag för arbetsgivaravgifter, till en annan person än till egenföretagaren, klassificeras som verksam egenföretagare.
- har under minst en av de elva månader som föregår referensmånaden fått utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt AGI. Dessutom har fått utbetald ersättning från Försäkringskassan under samtliga efterföljande månader fram till och med referensmånaden. Ersättningen från Försäkringskassan ska vara av typen

föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, graviditetspenning, sjukpenning, rehabiliteringspenning, arbets- eller yrkesskadepenning, närståendepenning, smittbärapenning eller ersättning till riskgrupp.

För de arbetsmarknadsstatusar som definieras med hjälp av uppgifter om tidpunkt för utbetalda ersättningar används uppgifterna under antagande om att tidsperioden för utbetalningen sammanfaller med tidsperioden som den refererar till. Det finns inte någon uppskattning av i vilken utsträckning brister i detta modellantagande påverkar statistikens tillförlitlighet.

Utifrån målvariabeldimensionen betraktas en person som är tillfälligt frånvarande från arbete som sysselsatt. I ett försök att hantera detta klassificeras personer som har fått viss ersättning från Försäkringskassan under referensmånaden och som även har fått ersättning som är underlag för arbetsgivaravgift under en månad som föregår den perioden som sysselsatta. Ett antagande görs därför om att dessa personer är tillfälligt frånvarande. Det finns inte någon uppskattning av i vilken utsträckning detta modellantagande påverkar statistikens tillförlitlighet.

I den metod som används för att bedöma om en egenföretagare anses vara verksam eller inte finns risk för felklassificering. Det handlar framför allt om verksamma egenföretagare som för innevarande period inte gör avtryck i de källor som används för klassificering av aktiv verksamhet. Felklassificering sker även i motsatt riktning, nämligen genom att en egenföretagare redovisar ett förväntat näringsöverskott men där företaget inte haft någon verksamhet. Felbedömningarna om verksamheten anses vara aktiv eller inte beror till stor del på att källan avser preliminära uppgifter och att det finns eftersläpning i registreringar.

För mer information om BAS och dess framställning se kvalitetsdeklarationen på [SCB:s hemsida](#).

2.6.2.3 Mätning

Ett fel som kan uppstå vid mätning är att lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter. Felet kallas mätfel och kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt.

2.6.2.4 Bortfall

Skevheter i skattningar på grund av bortfall inträffar om objekten i bortfallet och de svarande skiljer sig åt avseende frågorna/variablerna i undersökningen.

Eventuella bortfallsfel kan reduceras genom att på ett effektivt sätt justera undersökningens vikter. En beskrivning av förfarandet finns i

den bortfallsanalys som gjorts i samband med valet av hjälpinformation till kalibreringen (se kapitel 2.5.1).

2.6.2.5 Bearbetning

Vid den manuella och maskinella bearbetningen av data kan osäkerhet uppstå. Exempel på bearbetningsbrister är registreringsfel och kodningsfel. Dessa kan förhindras och upptäckas i de kontroller som genomförs vid dataregistreringen. I den här undersökningen bedöms osäkerheten på grund av registrering vara liten eftersom frågeblanketten endast hade fasta svarsalternativ.

2.6.2.6 Modellantagande

Inga modellantaganden har gjorts än de som redovisats ovan.

2.7 Beskrivning av tabeller och diagram

2.7.1 Tabeller och diagram

Skattningarna i tabellerna har räknats upp till populationsnivå, vilket innebär att resultatet avser hela populationen och inte endast de svarande. Antalsuppgifterna är således skattningar av antal personer i populationen med den aktuella egenskapen. Att antalet individer är olika för olika frågor beror på hoppinstruktioner då olika delpopulationer avses.

För de följdfrågor som föregås av hoppinstruktioner har selekteringar genomförts vid tabellframställandet. Det betyder att till exempel för fråga F07 har endast de som svarat "Nej, oftast inte" eller "Nej, aldrig" i fråga F06 ingått i tabellframställningen.

Om en följdfråga är besvarad men dess styrfråga inte är besvarad och svaret på följdfrågan gör att ett visst svarsalternativ på styrfrågan är självklart så har hänsyn till detta tagits vid tabellframställningen.

I andelstabellerna är värdena avrundade till närmaste tiondel och värden under 0,05 är därmed avrundade till noll.

Tabellerna har sekretessgranskats (prickats) så att inga uppgifter för enskilda objekt röjs. Mycket osäkra skattningar, där konfidensintervallet är större än andelsskattningen, har prickats. Resultat har även bedömts som osäkra och prickats i de fall antalet svar i gruppen som ligger till grund för skattningen är färre än 20.

De tabeller som presenteras i denna rapport har tagits fram enligt de formler som presenterats i avsnitt "Viktberäkning och estimation" med hjälp av SAS och variansprogrammet ETOS.

Observera att när en kalibreringsestimator använts, så är det vanligen inte möjligt att skatta variansen för denna estimator, i en annan programvara än ETOS. Det innebär att det kan vara svårt att exakt

återskapa variansskattningar och konfidensintervall från levererade tabeller, i ett annat program än ETOS.

2.7.2 Statistiska mått

Materialet lämpar sig att redovisas som totaler eller procentuella andelar för hela målpopulationen eller fördelat på olika redovisningsgrupper.

2.7.3 Redovisningsgrupper

Ofta redovisas statistik inte bara för hela populationen utan också för delgrupper (redovisningsgrupper). Redovisningsgrupper i den här undersökningen kan avgränsas med hjälp av registervariabler (exempelvis kön och födelseland) eller bakgrundsfrågor i enkäten (exempelvis fråga F03 och F08).

2.7.4 Svar på öppna frågor

Svar på öppna frågor har sekretessgranskats så att inga uppgifter för enskilda röjs. Svaren på öppna frågor från webbblanketten levereras i Excel-format medan svaren på öppna frågor från pappersblanketter levereras som löpnummersökbara bilder i TIFF-format.

2.7.5 Jämförbarhet och användbarhet

2.7.5.1 Jämförbarhet över tid

Detta är första gången som SCB genomför undersökningen.

2.7.6 Sekretess och utlämnande

SCB har gjort en sekretessprövning för utlämnandet av avidentifierade svar på de öppna frågorna i webbblanketten och pappersblanketten.

De register som framställts hos SCB med anledning av detta uppdrag avidentifieras tre månader efter slutleverans. Därefter är det inte möjligt att göra några rättelser som kräver koppling till aktuella identiteter.

3 Bilagor

Bilaga 1. Frågeblankett

Bilaga 2. Informationsbrev

Bilaga 3. Redovisning av partiellt bortfall